

Op het einde van het schooljaar neemt de hele school even de tijd om terug te blikken. Welke maatregelen hebben we genomen? Wat was het resultaat? Welke maatregelen hebben gewerkt, welke niet? Aan welke maatregelen zijn we niet toegekomen en waarom niet? Wat liep goed, wat ging mis? Wat hadden we anders kunnen of moeten aanpakken? Hoe verliep de samenwerking met de andere klassen en met de leerlingen van andere graden? Hoe was de samenwerking met de milieuwerkgroep en met de schooldirectie?

In eerste instantie kan elke klas reflecteren over de persoonlijke inspanningen. De leerkrachten kunnen een verslag, een evaluatiegesprek, een eindmoment... begeleiden. Overleg met de milieuwerkgroep hoe de informatie wordt gedeeld en teruggekoppeld in het kader van de algemene MOS-doelstellingen waarvoor de school een engagement aanging. Die resultaten horen thuis in het MOS-logboek. Zorg ervoor dat de wijze waarop de evaluatie gebeurt, is afgestemd op die van de andere aandachtsvelden.

De leerlingen van de derde graad hebben de werkgroep en de directie een uitgebreid en gemotiveerd dossier over de gekozen maatregelen bezorgd. Het einde van het schooljaar is het geknipte ogenblik om te beoordelen of met hun suggesties voldoende rekening werd gehouden. De milieuwerkgroep en de directie verduidelijken waarom ze sommige acties hebben afgewezen. Alle partners praten vrijuit over de samenwerking en hoe die nog beter zou kunnen. Hier kan een debat of conclusiemoment plaatsvinden. Afhankelijk van de grootte van de aanpak kun je kiezen voor een debat op klas-, graad- of schoolniveau. Een goede voorbereiding is daarbij belangrijk. Overleg met de milieuwerkgroep over de aanpak.

Het moment van reflectie is niet alleen belangrijk voor de leerlingen. Ook de milieuwerkgroep en de directie halen er belangrijke informatie uit voor de energiewerking tijdens het volgende schooljaar.

Doe een zelfevaluatie zoals gesuggereerd in de handleiding MOS secundair.

Geef aan elk lid van de milieuwerkgroep/klas/graad... een groot blad met vier woorden:

1. BEHOUDEN	2. LOSSEN
3. TOEVOEGEN	4. BIJSTUREN

In de vakken kunnen de leerlingen kwijt welke concrete energiezorgacties ze willen behouden, lossen, toevoegen of bijsturen. Ook de manier van samenwerken kan ter sprake komen. Op een ander blad vat de milieuwerkgroep de evaluatie samen door aan te turven hoeveel keer een bepaalde actie in vak 1, 2, 3 of 4 geplaatst is.

	BEHOUDEN	LOSSEN	TOEVOEGEN	BIJSTUREN
activiteit 1				
activiteit 2				
activiteit 3				
...				

Bij de nabespreking krijgen nieuwe activiteiten en bijsturing extra aandacht.

De evaluatie biedt ook kansen om het pad voor de toekomst uit te stippelen. Debatten leveren accentverschuivingen in aanpak en thematiek op. Als de school na verloop van tijd al veel maatregelen heeft genomen, kan ze ook overwegen om het terrein te verbreden door energiebewuste handelingen in de thuisomgeving of in de schoolbuurt te integreren. Op die manier draagt ze het energiebewuste ge drag van de school actief over op anderen.

Wil je grondiger te werk gaan, dan kun je ook een SWOT-analyse uitvoeren.

Voor meer informatie daarover verwijzen we naar het praktijkboek MOS-secundair 'Een goede cocktail is het lekkerst' (p.27-28)

Zeer interessant en verhelderend is: "Van missie tot strategie, een handleiding voor beleidsontwikkeling in het sociaal cultureel werk" van Jules Albrechts, Anita Caals, Cor Geurs en Amand Dewaele. Te bestellen bij www.kwasimodo.be. (12)